

INTER EDUCATION & GLOBAL STUDY

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal
2025-yil,6(1)-son

BUXORO – 2025

INTER EDUCATION & GLOBAL STUDY

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

UZB

Muassis: Buxoro davlat pedagogika instituti Jurnal O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2023-yil 08 avgust №-111889-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan Bosh muharrir: Yadgarov Nodir Djalolovich, pedagogika fanlari doktori, professor Jamoatchilik kengashi raisi: Ma'murov Bahodir Baxshulloyevich, pedagogika fanlari doktori, professor, Buxoro davlat pedagogika instituti rektori Jurnal O'zbekiston Respublikasi OAK Rayosatining 2024 yil 31- yanvardagi 350-son qaroriga asosan pedagogika, psixologiya, san'atshunoslik fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxati" ga kiritilgan Jurnal 2023 yilda tashkil etilgan, o'zbek, rus va ingliz tillarida nashr etiladi «INTER EDUCATION & GLOBAL STUDY» ilmiy-metodik jurnalidan ko'chirib bosish tahririyatning roziligi bilan amalgam oshiriladi Tahririyat manzili: 200100, O'zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Namozgoh ko'chasi 24-uy, E-mail: pedagogicalperspective2023@gmail.com Tel:+998(97) 300-34-00 Jurnal sayti: intereduglobalstudy.com Maqolada keltirilgan faktlarning to'g'riligi uchun muallif mas'uldir	TAHRIR HAY'ATI: Dr. Ihsan Taktash, professor, Yildirim Boyazit nomidagi Anqara universiteti, Turkiya. Tanirberganov Medeubek Jumataevich, pedagogika fanlari doktori, professor, Qozog'iston Pedagogika fanlari Akademiyasining akademigi, M. Auyezov Janubiy Qozog'iston Universiteti, Qozog'iston Baydabekov Auez Kenesbekovich, t.f.d., professor, L.N. Gumilyov nomidagi Yevroosiyo milliy universiteti, Qozog'iston Chernikova Svetlana Mixaylovna, pedagogika fanlari doktori, professor, I.S. Turgenev nomidagi Oryol davlat universiteti, Rossiya Tajixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor, O'zbekiston Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor, Buxoro davlat universiteti, O'zbekiston Sharif Ramazanovich Baratov, psixologiya fanlari doktori, professor, Buxoro xorijiy tillar va psixologiya instituti, O'zbekiston Nazarov Akmal Mardonovich, psixologiya fanlari doktori (Dsc), professor, Buxoro davlat universiteti, O'zbekiston Jabborov Xazrat Xusenovich, psixologiya fanlari doktori (Dsc), dotsent, Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, O'zbekiston Boymudorova Gulzoda Toshtemirovna, pedagogika fanlari doktori, professor, Buxoro davlat pedagogika instituti, O'zbekiston Saidova Mohinur Jonpo'latovna, pedagogika fanlari doktori (Dsc), professor, Buxoro davlat pedagogika instituti, O'zbekiston Qo'ldoshev Rustambek Avezmurodovich, pedagogika fanlari doktori (Dsc), dotsent, Buxoro davlat pedagogika instituti, O'zbekiston Kamolov Iftixor Baxtiyorovich pedagogika fanlari doktori (Dsc), professor, Qarsi davlat universiteti, O'zbekiston Ochilov Farxod Egamberdiyevich, texnika fanlari nomzodi, professor, Qarshi davlat universiteti, O'zbekiston Shovdirov Sunnat Aslanovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Navoiy davlat pedagogika instituti, O'zbekiston Mas'ul kotib: Mamurova Dilfuza Islomovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat pedagogika instituti, O'zbekiston Texnik muxarrir: Davronov Ismoil Ergashevich, dotsent, Buxoro davlat pedagogika instituti, O'zbekiston

INTER EDUCATION & GLOBAL STUDY

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

UZB

13.00.00 – Pedagogika fanlari		
I.X. Abdullayev.	Xorijiy va mahalliy tadqiqotlarda axborot xavfsizligini ta'minlash muammolari.	15-23
M.O. Abdullayeva.	O'quvchilarda hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishda kasb-hunarga yo'naltirish, mehnat tarbiyasi va zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati.	24-32
A.A. Abdulxayev.	Bo'lajak o'qituvchilarda ko'p madaniyatli kommunikatsiya kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.	33-39
A.B. Amangeldieyv.	Shifoxonada uzoq muddatli davolanayotgan bolalar uchun ta'limiy muhitni yaratishning o'ziga xos xususiyatlari.	40-49
D.R. Rahmonova.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarida konfliktologik kompetentlikni rivojlantirishning xorijiy tajribasi.	50-56
B. Kurbonova.	Umumta'lim maktablari 10-11-sinflari o'quvchilarida "essay" yozish ko'nikmalarini rivojlantirish.	57-64
N.A. Beketov.	Ta'lim sifatini boshqarish va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni.	65-70
G.O. Bobomurodova.	Dunyo lingvistikasida antroposentrik paradigmaning mezonlari.	71-83
A. S. Butunbayev, M. X. Gulyamova.	Tibbiy ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv va terminologik kompetensiyani rivojlantirish.	84-90
N.S. Duschanova.	Adabiy savodxonlikni tadqiq etishning metodologik muammolari.	91-101
O.M. Ergashev.	Raqamli ta'lim texnologiyalari asosida real vaqt tizimlari fanining masofaviy o'qitish modeli.	102-112
S.B. Erkinova.	Kognitiv universal ta'lim faoliyati tushunchasi va uning texnologik ta'limdagi o'rni.	113-119
Sh. N. Eshpulatov, G.S. Pardayeva.	Zamonaviy maktabgacha ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda loyiha metodining xususiyatlari.	120-125
S.S. Evatov.	Oila va maktab hamkorligi asosida o'smir yoshidagi o'quvchilarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning pedagogik texnologiyasi.	126-136
F.Sh. Alimov.	Raqamli ta'lim muhitida talabalarning kasbiy yozma nutq kompetensiyasining didaktik imkoniyatlarini baholash.	137-145
N.N. G'aybullayeva.	Universal ta'lim faoliyatlarining nazariy-metodologik asoslari.	146-156
S.H. Hasanova.	Ta'lim tizimida farsayt kompetentligining vujudga kelishi.	157-163

S.S. Igamov, M.A. Toshova.	Texnologiya darslarini sharq mutafakkirlari merosi asosida tashkil etish orqali o'quvchilarda ekologik tarbiyani shakllantirishning didaktik modeli.	164–172
K.T. Ismailov.	Teaching methodology on the topic: the relationship of metabolic processes in the digestive system of karakol lambs on the physical state of the emu.	173–181
G.N. Komiljonova.	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining texnologik kompetentligini shakllantirish.	182–197
M.B. Kubayeva.	Kasbiy ta'lim muassasalarida ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish: nazariy va amaliy yondashuvlar.	198–204
K. Makhmudov.	o'zbek talabalariga chet tilini o'qitishda madaniyatlararo aloqa sohasidagi kompetentsiyani baholash mezonlari.	205–224
M.Sh.Norboyeva.	Ta'lim tizimida aksiologik yondashuvlarning pedagogik imkoniyatlari.	225–230
X.X. Muratov.	Raqamli ta'lim muhitida tasviriy san'at fanlaridan talabalar mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish metodikasi.	231–242
Q.M. Nurboyev, M.Sh. Abdusalomova.	Maktab o'quvchilarining bilish jarayonini faollashtirish: ilmiy tadqiqotlar tahlili.	243–253
G.E. Raximova.	Innovatsiya ta'limda loyiha metodi: vakolatlar yondashuvi.	254-259
J.R G'ulomov, A. A Eshpo'latova.	Bo'lajak pedagoglarda refleksivlikni rivojlantirishning ilmiy-nazariy jihatlari: xorijiy tadqiqotlar tahlili.	260-270
I.S. Ruziyev.	Ta'limda innovatsiyalardan samarali foydalanish zarurati.	271–279
Z.A. Saidmurodova.	Tibbiy oliy ta'lim muassasalari talabalariga biokimyo fanini o'qitishda axborot texnologiyalarining o'rnini va ahamiyati.	280–285
J.R. G'uliyamov, A.A. Eshpo'latova.	Bo'lajak o'qituvchilarda refleksivlik ko'nikmasini rivojlantirish: ilmiy tadqiqotlar tahlili.	286–299
N.T. Abramova.	Ingliz va o'zbek yozma nutq amaliyotidagi asosiy madaniy xususiyatlarning qiyosiy tahlili.	300–309
Z.X. Boymurodova.	Sportchining yuksak natijalarga erishishda dopingning zararli ta'siri.	310–322
D.I. Kulmuradov.	Texnika oliy ta'lim muassasalarida muhandislik ta'limida adaptiv loyihalash kompetensiyasini rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar.	323–336
Sh. S. Ziyadullaeva.	Texnik universitetda oliy matematikani o'qitishda loyiha faoliyati va guruh ishlarining samaradorligini eksperimental o'rganish.	337–345
J.U. Tojiboyev.	Talabalarining badiiy-estetik kompetentligini rivojlantirish texnologiyasi	346–353
D.A.Toshmurodov.	Biokimyo fanini tibbiyot oliy ta'limida integratsiyalashgan yondashuv va mobil ilovalar	354–360

Original paper

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA TASVIRIY SAN'AT FANLARIDAN TALABALAR MUSTAQIL TA'LIM FAOLIYATINI TASHKIL ETISH METODIKASI

© X.X. Muratov¹✉

¹Chirchiq davlat pedagogika universiteti, Chirchiq, O'zbekiston

Аннотация

KIRISH: maqolada raqamli ta'lim muhiti sharoitida tasviriy san'at fanlarini o'qitish va talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning dolzarb masalalari yoritiladi.

MAQSAD: tadqiqotning asosiy maqsadi – elektron o'quv qo'llanma asosida raqamli texnologiyalar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar integratsiyasi orqali tasviriy san'at fanlaridan talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini samarali tashkil etish metodikasini ishlab chiqishdir.

MATERIALLAR VA METODLAR: ilmiy maqolada multimedia ta'limi, konstruksionizm, feedback, geymifikatsiya va STEAM yondashuvlariga asoslangan elektron o'quv qo'llanmaning tarkibiy qismlari tahlil qilindi, O'zbekiston va xorijiy tadqiqotchilarning ishlari tahlil asosida o'rganildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR: natijalar shuni ko'rsatdiki, ishlab chiqilgan elektron o'quv qo'llanma yordamida talabalarda nazariy bilimlarni o'zlashtirish, amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, mustaqil izlanish va ijodiy fikrlash kompetensiyalari sezilarli darajada oshdi.

XULOSA: elektron o'quv qo'llanmaning ta'lim jarayoniga joriy etilishi tasviriy san'at fanlarini raqamlashtirish, mustaqil ta'limni samarali tashkil etish va talabalarning raqobatbardoshlik salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, tasviriy san'at, mustaqil ta'lim, elektron o'quv qo'llanma, interaktiv metodlar, geymifikatsiya, STEAM, feedback, avtomatik baholash, innovatsion texnologiyalar.

Iqtibos uchun: Muratov X.X. Raqamli ta'lim muhitida tasviriy san'at fanlaridan talabalar mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish metodikasi. // Inter education & global study. 2025. Vol.3 №6(1). B.231–242.

МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ ПО ПРЕДМЕТАМ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА В ЦИФРОВОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ

© X.X. Муратов¹✉

¹Чирчикский государственный педагогический университет, Чирчик, Узбекистан

Аннотация

ВВЕДЕНИЕ: в статье рассматриваются актуальные аспекты преподавания изобразительного искусства в условиях цифровой образовательной среды, а также организация самостоятельной учебной деятельности студентов.

ЦЕЛЬ: основная цель исследования — разработка методики эффективной организации самостоятельного обучения студентов по дисциплинам изобразительного искусства с применением электронного учебного пособия, основанного на интеграции цифровых и педагогических технологий.

МАТЕРИАЛЫ И МЕТОДЫ: в исследовании проанализированы теоретические подходы мультимедийного обучения, конструктивизма, обратной связи, геймификации и STEAM, а также рассмотрены разработки отечественных и зарубежных авторов.

ОБСУЖДЕНИЕ И РЕЗУЛЬТАТЫ: результаты показали, что использование электронного учебного пособия способствует существенному росту теоретических знаний, развитию практических навыков, самостоятельного и креативного мышления у студентов.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: внедрение инновационного электронного пособия способствует цифровизации преподавания изобразительного искусства, повышает эффективность самостоятельного обучения и уровень конкурентоспособности студентов.

Ключевые слова: цифровое образование, изобразительное искусство, самостоятельное обучение, электронное учебное пособие, интерактивные методы, геймификация, STEAM, обратная связь, автоматизированная оценка, инновационные технологии.

Для цитирования: Муратов Х.Х. Методика организации самостоятельной образовательной деятельности учащихся по предметам изобразительного искусства в цифровой образовательной среде.// Inter education & global study.2025. Vol.3 №6(1). С.231–242.

THE METHODOLOGY OF ORGANIZING STUDENTS' INDEPENDENT EDUCATIONAL ACTIVITIES IN FINE ARTS SUBJECTS IN A DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

© Xusan X. Muratov¹✉

¹ Chirchik State Pedagogical University, Chirchik, Uzbekistan

Annotation

INTRODUCTION: the article examines the current challenges of teaching fine arts in the digital educational environment and organizing students' independent learning activities.

AIM: the main objective of the study is to develop a methodology for effectively organizing independent learning in fine arts subjects through an electronic textbook based on the integration of digital and pedagogical technologies.

MATERIALS AND METHODS: the study analyzed multimedia learning theory, constructivism, feedback, gamification, and STEAM approaches, drawing on research by both Uzbek and international scholars.

DISCUSSION AND RESULTS: the findings demonstrated that the developed electronic textbook significantly enhanced students' acquisition of theoretical knowledge, practical skills, and competencies in independent inquiry and creative thinking.

CONCLUSION: the implementation of the electronic resource in the educational process supports the digitalization of fine arts education, improves the effectiveness of independent learning, and strengthens student competitiveness.

Keywords: digital education, fine arts, independent learning, electronic textbook, interactive methods, gamification, STEAM, feedback, automated assessment, innovative technologies.

For citation: Xusan X. Muratov. (2025) 'The methodology of organizing students' independent educational activities in fine arts subjects in a digital educational environment', Inter education & global study, vol.3 (6(1)), pp.231–242. (In Uzbek).

Jahon miqyosida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining shiddat bilan rivojlanishi barcha sohalar qatori ta'lim tizimiga ham o'zining ta'sirini ko'rsatmoqda. Raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim paradigmasini o'zgartirib, an'anaviy o'qitish usullaridan innovation yondashuvlarga o'tishni taqozo qilmoqda. Talabalarning mustaqil ta'lim olishi vaqt resurslarini to'g'ri sarflash, kuch va imkoniyatlarini saqlab qolish va rivojlantirishga olib keladi. Nazariy va amaliy bilimlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasida qo'llash orqali individual yondashuv asosida mustaqil ravishda ta'lim samaradorligini oshirish bugungi kunning muhim masalalaridan bo'lib qolmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham ta'lim sohasini modernizatsiya qilish, uning sifatini xalqaro standartlar darajasiga ko'tarish uchun keng ko'lamli texnologiyalar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4884-sonli Qarori¹, 2019-yil 8-oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni² kabi qator normativ-huquqiy hujjatlarda dasturiy ta'minotni ta'lim jarayoniga keng joriy etish, elektron ta'lim resurslarini ishlab chiqish, masofaviy ta'lim vositalarini yaxshilash va pirovardida ta'lim sifatini oshirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Bu hujjatlar mamlakatimizda raqamli ta'lim muhitini shakllantirish va talabalarning mustaqil ishlarini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish uchun mustahkam zamin yaratmoqda.

Biroq, tasviriy san'at fanlarini o'qitishda, ayniqsa, talabalar mustaqil ta'limini tashkil etishda bir qator muammolar saqlanib qolmoqda. Bularga quyidagilarni kiritish mumkin:

¹ <https://lex.uz/docs/-5085887>.

² <https://lex.uz/docs/4545884>.

–An'anaviy yondashuvning ustunligi: Ko'pchilik oliy ta'lim muassasalarida tasviriy san'at fanlari asosan an'anaviy ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar shaklida olib boriladi, bu esa talabalarning mustaqil ijodiy izlanishiga yetarlicha imkoniyat bermaydi.

–Resurslarning cheklanganligi: Talabalarning mustaqil ishlashi uchun zamonaviy, interaktiv va sifatli elektron o'quv materiallari, virtual laboratoriyalar, onlayn ustaxonalarning yetishmasligi kuzatiladi.

–Motivatsiya va faollikning pastligi: Mustaqil ta'lim uchun aniq metodik ko'rsatmalar, rag'batlantiruvchi mexanizmlar va qiziqarli topshiriqlarning kamligi talabalarning motivatsiyasini pasaytiradi.

–Baholash tizimining nomukammalligi: Mustaqil ishlarni baholashda subyektivlik holatlari uchrab turadi, shaffof va avtomatlashtirilgan baholash tizimlariga ehtiyoj mavjud. Ayrim OTMlarda mustaqil ta'lim topshiriqlarini baholash umuman inobatga olinmaydi.

–O'qituvchilarning raqamli kompetentligi: Ba'zi pedagog-kadrlar tomonidan zamonaviy raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga tatbiq etishda qiyinchiliklar kuzatilmoqda.

Ushbu muammolarni bartaraf etishda tasviriy san'at fanlari uchun maxsus ishlab chiqilgan, interaktiv va innovatsion pedagogik texnologiyalarga asoslangan elektron o'quv qo'llanmalar muhim o'rin tutadi. Bunday qo'llanmalar talabalarni nafaqat bilim bilan qurollantiradi, balki ularning ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarish, mustaqil fikrlash va o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Raqamli ta'lim muhitida talabalar mustaqil faoliyatini tashkil etish masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, R.E.Mayerning multimedia ta'limi nazariyasi raqamli o'quv materiallarini samarali ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi³. U vizual va verbal axborotni birgalikda taqdim etishning kognitiv jarayonlarga ijobiy ta'sirini asoslab bergan. J. Hattie o'zining "Visible Learning" asarida teskari aloqaning (feedback) o'quv jarayonidagi eng samarali omillardan biri ekanligini ta'kidlaydi⁴. S. Papert (1980) konstruksionizm nazariyasi orqali o'quvchilarning faol yaratuvchanlik asosida bilim olishlarini ilgari surgan bo'lsa, K. Kapp⁵, S. Deterding⁶ kabi olimlar ta'limda geymifikatsiyadan foydalanishning motivatsion va kognitiv afzalliklarini tadqiq qilishgan. STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics)

3 Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.

<https://drive.google.com/file/d/1UQKDYfgoNjHuPZp62t-yckVDA-VMRXYC/view>.

Mayer, R. E. (Ed.). (2014). *The Cambridge handbook of multimedia learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.

4 Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge. <https://inspirasifoundation.org/wp-content/uploads/2020/05/John-Hattie-Visible-Learning-A-synthesis-of-over-800-meta-analyses-relating-to-achievement-2008.pdf>.

5 Kapp, K. M. (2012). *The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education*. John Wiley & Sons. <https://oceanofpdf.com/authors/karl-m-kapp/pdf-epub-the-gamification-of-learning-and-instruction-game-based-methods-and-strategies-for-training-and-education-download/>.

6 Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011, September). From game design elements to gamefulness: defining "gamification". In *Proceedings of the 15th international academic MindTrek conference: Envisioning future media environments* (pp. 9-15).

https://www.researchgate.net/publication/230854710_From_Game_Design_Elements_to_Gamefulness_Defining_Gamification.

yondashuvi G. Yakman⁷ tomonidan fanga kiritilgan bo'lib, fanlararo integratsiya orqali ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan.

O'zbekistonlik olimlardan N.A.Muslimov⁸, N.Sayidahmedov⁹, U.N.Begimqulov¹⁰, O.A.Qo'ysinov¹¹, F.M.Sadikova¹², R.J.Qodirova¹³ S.Mamatqulov¹⁴ va boshqalar o'z tadqiqotlarida pedagogik texnologiyalar, elektron ta'lim resurslari, masofaviy o'qitish va mustaqil ta'limni tashkil etishning turli jihatlarini yoritib berishgan. Biroq, aynan tasviriy san'at yo'nalishida, talabalarning mustaqil ta'limini zamonaviy raqamli vositalar, xususan, interaktiv, geymifikatsiyalashgan, STEAM elementlarini o'z ichiga olgan va avtomatlashtirilgan baholash imkoniyatiga ega elektron qo'llanmalar orqali tashkil etish metodikasini kompleks o'rganish va amaliyotga joriy etish bo'yicha tadqiqotlarga ehtiyoj saqlanib qolmoqda.

Yuqorida keltirilgan muammolarni ijobiy yechimi sifatida biz oliy pedagogik ta'limning tasviriy san'at va muhandislik grafikasi ta'lim yo'nalishi talabalari uchun ishlab chiqilgan "Tasviriy san'at. Mustaqil ta'lim" nomli elektron qo'llanmasini¹⁵ metodik tizim sifatida taqdim etamiz.

Ushbu elektron qo'llanma tasviriy san'at fanlaridan (rangtasvir, grafika, kompozitsiya, san'at tarixi va nazariyasi va h.k.) talabalarning mustaqil ta'lim olishlarini faollashtirish, o'quv materiallarini optimallashtirish, ta'lim jarayonini modernizatsiyalash va raqamlashtirish maqsadida yaratilgan.

Qo'llanma interaktiv va interfaol metodlar hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasiga asoslangan bo'lib, quyidagi asosiy komponentlar va imkoniyatlarni o'zida mujassam etgan:

Vizual va dinamik nazariy materiallar. Har bir mavzu bo'yicha nazariy ma'lumotlar qisqa, lo'nda, tushunarli tilda bayon etilgan. Matnlar yuqori sifatli illustratsiyalar, reproduksiyalar, sxemalar, infografikalar va qisqa videodarslar bilan boyitilgan. Bu materiallar statik emas, balki dinamik elementlar (masalan, animatsiyali tushuntirishlar,

7 Yakman, G. (2008). STEAM Education: An overview of creating a model of integrative education. <https://www.researchgate.net/publication/327351326> STEAM Education an overview of creating a model of integrative education

8 Муслимов Н.А. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларини касбий шакллантириш. Монография. – Т.: Фан, 2004. – 128 б.

9 Сайдахмедов Н. Янги педагогик технологиялар. – Тошкент: Молия, 2003. – 172 б.

10 Begimkulov U.Sh. Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. Monografiya. -T.: Fan, 2007.

11 Қўйсинов О.А. Касб таълими йўналиши бакалавр ўқитувчиларни тайёрлашда мустақил таълимнинг илмий - методик асослари. Пед. фан. номз. илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. – Т., 2008.

12 Садикова Ф.М., Хошимова.А. Олий таълим муассасаси талабаларининг мустақил таълими самарадорлигини ошириш бўйича методик қўлланма // Услубий қўлланма. Тошкент, ТИМИ 2009 йил.

13 Qadirova R. J., Mustaqil ta'limni tashkil qilish metodlari // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, vol. 2, no. 3, 2022, pp. 507-513.

14 Маматкулов С. Мустақил таълим: тадқиқот, хорижий тажриба ва тавсиялар. Методик қўлланма. – Тошкент: "Sano-Standart", 2023. – 32 б.

15 Muratov X.X. Tasviriy san'at. Mustaqil ta'lim. Elektron o'quv qo'llanma (O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil 29-maydagi 232-sonli buyrug'i, 232-356-raqamli guvohnoma). <https://fineart.cspu.uz/2024/15/>.

interaktiv jadvallar) bilan to'ldirilgan. Uning ahamiyati shundaki tasviriy san'atda vizual idrok etish asosiy rol o'ynaydi. Sifatli vizual materiallar talabalarning mavzuni tez va chuqur o'zlashtirishiga, estetik didining shakllanishiga yordam beradi. Dinamik elementlar esa diqqatni jamlashga va murakkab jarayonlarni oson tushunishga ko'maklashadi. Natijada talabalarning nazariy bilimlarni o'zlashtirish samaradorligi ortadi, fanga bo'lgan qiziqishi kuchayadi.

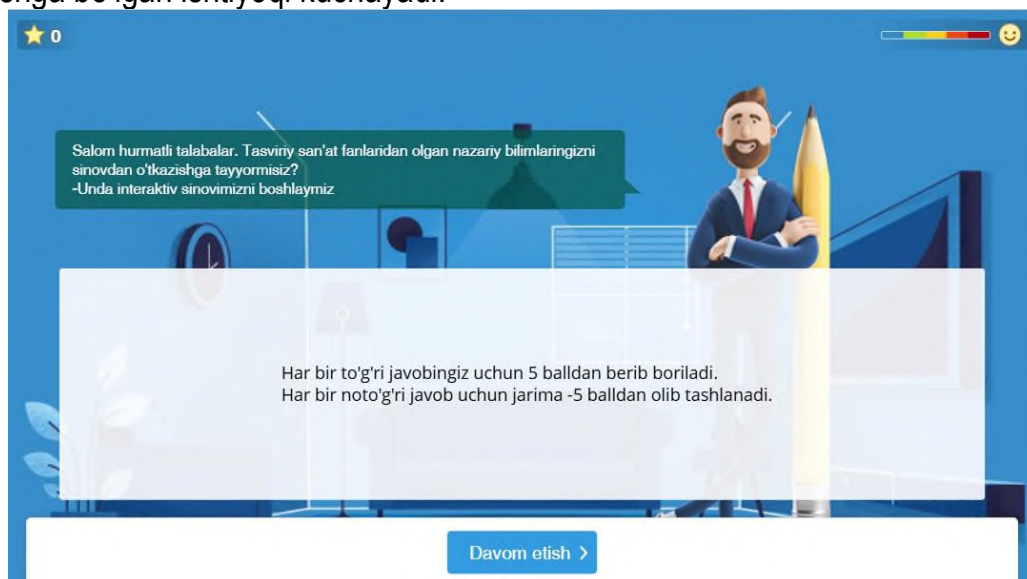
1-rasm. Elektron qo'llanmada nazariy materialning vizual taqdimoti

Interfaol amaliy topshiriqlar va virtual mashqlar. Qo'llanmada "drag-and-drop" usulidagi mashqlar, virtual palitrada rang aralashtirish, kompozitsiya elementlarini joylashtirish, san'at asarlarini qismlarga ajratib tahlil qilish kabi interfaol topshiriqlar mavjud. Shuningdek, ma'lum bir uslubda eskiz chizish, berilgan mavzuda ijodiy ish yaratish kabi amaliy topshiriqlar ham yuklanib, o'qituvchi tomonidan tekshirilishi mumkin. Bunday topshiriqlar talabalarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Ular o'rgangan bilimlarini darhol amalda sinab ko'rish, xato qilish va xatolarini tuzatish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa amaliy ko'nikmalarning samarali shakllanishiga olib keladi. Natijada talabalarning amaliy ko'nikmalari rivojlanadi, ijodiy fikrlashi faollashadi, muammoni hal etish qobiliyati oshadi.

2-rasm. Interfaol amaliy topshiriq namunasi

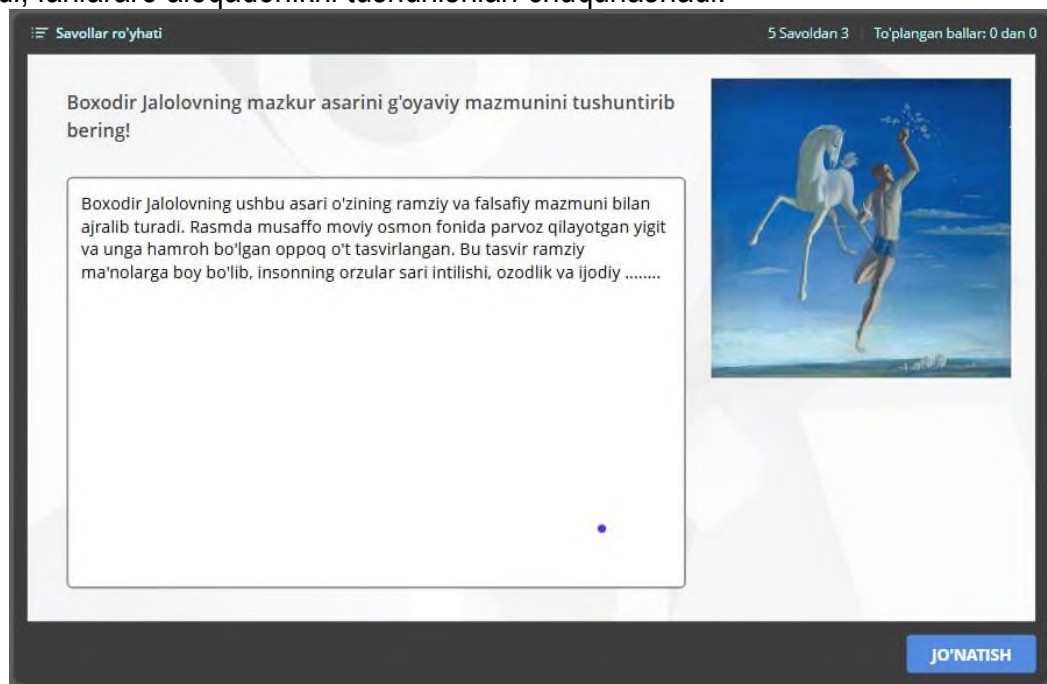
Geymifikatsiya elementlari. O'quv jarayonini qiziqarli va rag'batlantiruvchi qilish maqsadida ball to'plash tizimi, yutuq nishonlari (badges), reytinglar, virtual sovrinlar, qiyinlik darajasi ortib boruvchi bosqichlar kabi geymifikatsiya elementlari joriy etilgan. Masalan, ma'lum bir bo'limni muvaffaqiyatli yakunlagan talaba "Sertifikat"ni qo'lga kiritishi mumkin. Geymifikatsiya talabalarning ichki motivatsiyasini kuchaytiradi, o'quv jarayoniga sho'ng'ish hissini beradi, sog'lom raqobat muhitini yaratadi va muntazam shug'ullanishga undaydi. Natijada talabalarning o'quv faolligi va darsga qatnashish darajasi oshadi, fanni o'zlashtirishga bo'lgan ishtiyoqi kuchayadi.

3-rasm. Elektron qo'llanmadagi geymifikatsiya elementlari

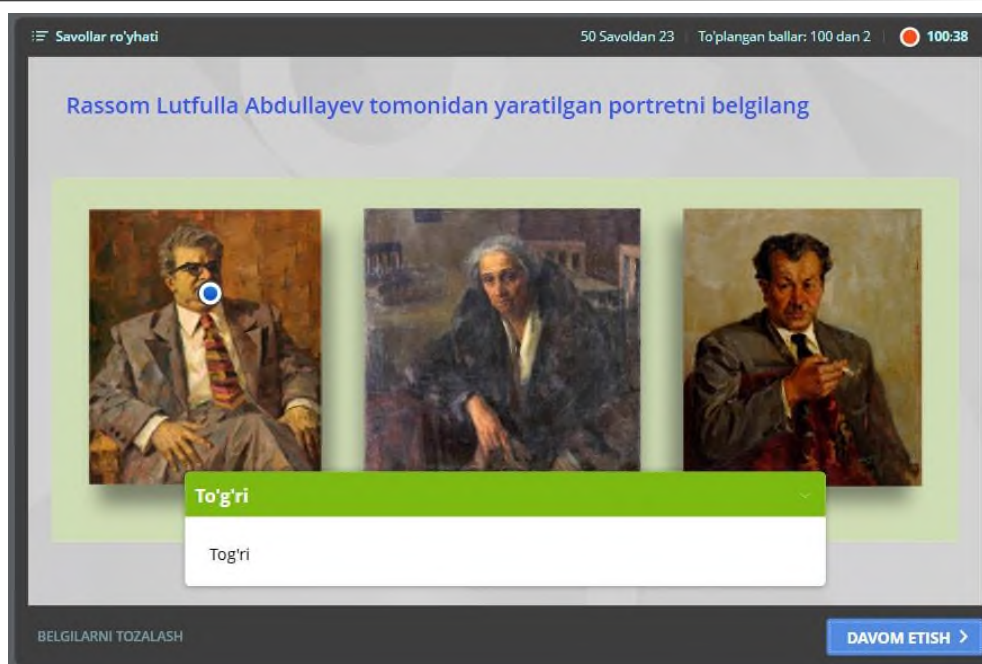
STEAM yondashuvi integratsiyasi. Elektron qo'llanmadagi ayrim topshiriqlar va loyihalar tasviri san'atni boshqa fanlar – tabiiy fanlar (masalan, yorug'lik va rang optikasi), texnologiya (grafik dizayn dasturlari, 3D modellashtirish), ona tili (to'g'ri yozish qoidalari, fikrni to'g'ri ifodalay olish ko'nikmalari, orfografik, stilistik mukammallik) va

kompozitsiya (proporsiya, simmetriya, oltin kesim), falsafa (falsafiy, obrali tafakkur) bilan bog'lashga qaratilgan. STEAM yondashuvi talabalarning fanlararo tafakkurini rivojlantiradi, ularga olamning yaxlit manzarasini ko'rishga yordam beradi va olingan bilimlarni turli sohalarda ijodiy qo'llash imkoniyatini beradi. Bu esa kelajakda raqobatbardosh mutaxassis bo'lib yetishishlari uchun muhimdir. Natijada talabalarning tanqidiy va tizimli fikrlash qobiliyati, muammolarga nostandart yechim topish ko'nikmalari rivojlanadi, fanlararo aloqadorlikni tushunishlari chuqurlashadi.

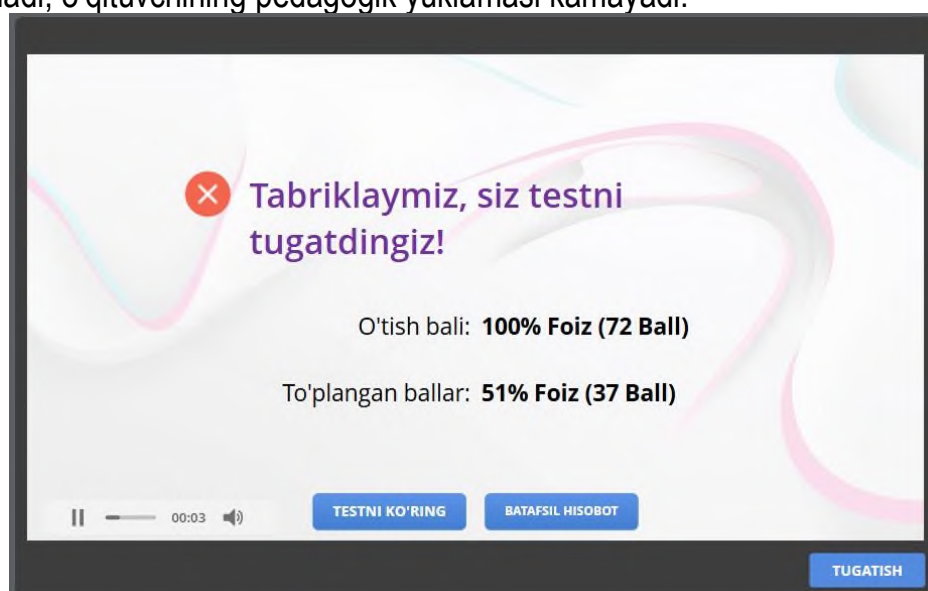
4-rasm. STEAM yondashuviga asoslangan topshiriq namunasi

Teskari aloqa (Feedback) tizimi. Qo'llanmada ikki turdagi teskari aloqa mexanizmi mavjud. Testlar, ayrim interaktiv mashqlar (masalan, to'g'ri javobni tanlash, moslashtirish) natijalari bo'yicha tizim tomonidan darhol va avtomatik tarzda beriladigan xabarlar (to'g'ri/ noto'g'ri, tushuntirishlar). Talabalar tomonidan yuklangan ijodiy ishlar, eskizlar, loyihalar o'qituvchi tomonidan individual tarzda tekshirilib, yozma yoki audio/video formatda batafsil tahlil, tavsiya va yo'l-yo'riqlar beriladi. Qo'llanmada buning uchun maxsus interfeys (kommunikatsiya maydoni) yaratilgan. Samarali teskari aloqa talabaning o'z bilim darajasini, kuchli va zaif tomonlarini anglashiga, xatolarini tahlil qilib, ularni bartaraf etishiga yordam beradi. Bu o'quv jarayonining muhim boshqaruvchi elementi hisoblanadi. Natijada talabalarning o'z-o'zini nazorat qilish va refleksiya ko'nikmalari rivojlanadi, o'quv materialini o'zlashtirish sifati oshadi, o'qituvchi bilan samarali muloqot o'rnatiladi.

5-rasm. Elektron qo'llanmada teskari aloqa (feedback) berish oynasi

Avtomatik avtonom baholash imkoniyati. Nazariy bilimlarni tekshirish uchun mo'ljallangan testlar (ko'p tanlovli, moslashtirish, to'g'ri/noto'g'ri kabi) natijalari tizim tomonidan avtomatik ravishda hisoblanadi va baholanadi. Bu baholar elektron jurnalga qayd etiladi. Amaliy va ijodiy ishlar esa o'qituvchi tomonidan belgilangan mezonlar asosida baholanib, umumiy reytingga qo'shiladi. Avtomatik baholash o'qituvchining vaqtini tejaydi, baholash jarayonining shaffofligi va obyektivligini oshiradi. Talabalar o'z natijalarini darhol bilib, keyingi harakatlarini rejalashtirishlari mumkin. Natijada baholash jarayoni optimallashtadi, talabalarning o'zlashtirish darajasi bo'yicha tezkor va obyektiv ma'lumot olinadi, o'qituvchining pedagogik yuklamasi kamayadi.

6-rasm. Elektron qo'llanmadagi avtomatik baholash natijalari oynasi

Ushbu elektron qo'llanmaning asosiy maqsadi – ta'limni va talabani faollashtirish, o'quv manbalarini optimallashtirish, mustaqil ta'limni modernizatsiyalash va raqamlashtirish orqali tasviriy san'at sohasida yuqori malakali, ijodkor va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga hissa qo'shishdan iborat. Bu maqsadga erishish uchun qo'llanmada quyidagi tamoyillarga amal qilingan:

Talabaga yo'naltirilganlik (Student-centered learning): Talabani individual o'rganish sur'ati, qiziqishlari va ehtiyojlari hisobga olingan.

Interaktivlik va jalb etuvchanlik: O'quv jarayoni zerikarli emas, balki qiziqarli va faol ishtirokni talab qiladigan tarzda tashkil etilgan.

Amaliy yo'naltirilganlik: Nazariy bilimlar amaliy ko'nikmalar bilan mustahkamlangan.

Shaffoflik va ochiqlik: Baholash mezonlari, o'quv materiallari va topshiriqlar talabalar uchun ochiq va tushunarli. Mazkur elektron o'quv qo'llanma ochiq manba (open source) sifatida taqdim etilgani ham buning yaqqol dalilidir.

No'anaviy yondashuv: Barcha materiallar, topshiriqlar va testlar an'anaviy qoliplardan chetga chiqqan holda, ijodiy va innovatsion tarzda shakllantirilgan.

Mazkur elektron o'quv qo'llanmaning tasviriy san'at ta'limiga joriy etilishi orqali quyidagi ijobiy natijalarni berishi kutilmoqda:

Talabalar uchun	O'qituvchilar uchun	Ta'lim tizimi uchun
1. Mustaqil o'rganish ko'nikmalari va mas'uliyati ortadi.	1. Talabalarning mustaqil ishlarini nazorat qilish va boshqarish osonlashadi.	1. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi modernizatsiya qilinadi.
2. Fanga bo'lgan qiziqish va motivatsiya kuchayadi.	2. Baholash jarayoni avtomatlashadi va vaqt tejiladi.	2. Ta'lim sifati va raqobatbardoshligi oshadi.
3. Ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi.	3. Har bir talabaga individual yondashish imkoniyati kengayadi.	3. Raqamli ta'lim muhiti kengayadi va rivojlanadi.
4. O'zlashtirish samaradorligi va akademik natijalar yaxshilanadi.	4. O'quv jarayonini boyitish uchun zamonaviy vositaga ega bo'ladilar.	Oliy ta'lim muassasalarining innovatsion salohiyati yuksaladi
5. Istagan vaqtda va joyda o'quv materiallaridan foydalanish imkoniyati paydo bo'ladi.	5. Pedagogik faoliyat samaradorligi oshadi.	
6. Raqamli savodxonlik va zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalari shakllanadi.		

Ushbu elektron qo'llanma ochiq manba sifatida taqdim etilganligi uning keng ommalashishi, boshqa ta'lim muassasalari tomonidan ham foydalanilishi va tajriba

almashinuvini yo'lga qo'yish uchun imkoniyat yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, respublikamizda tasviriy san'at ta'limini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar hayotimizning barcha jabhalariga kirib borayotgan bugungi sharoitda ta'lim tizimini, xususan, tasviriy san'at o'qitish metodikasini modernizatsiya qilish dolzarb vazifa hisoblanadi. Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini samarali tashkil etishda innovatsion elektron o'quv qo'llanmalar muhim vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. Mazkur elektron o'quv qo'llanmasi vizualizatsiya, interaktivlik, geymifikatsiya, STEAM yondashuvi, samarali teskari aloqa va avtomatlashtirilgan baholash kabi zamonaviy didaktik imkoniyatlarni o'zida mujassam etganligi bilan ajralib turadi. Ushbu qo'llanma nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtirish, balki talabalarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish, ijodiy salohiyatini ochish, mustaqil ishlash motivatsiyasini oshirish va zahirida ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarishga xizmat qiladi.

Mazkur elektron manbaning amaliyotga keng joriy etilishi O'zbekistonda tasviriy san'at ta'limi sohasidagi mavjud muammolarni hal etishda, o'quv jarayonini faollashtirishda, resurslarni optimallashtirishda va mustaqil ta'limni zamonaviy talablar asosida modernizatsiyalashda muhim qadam bo'ladi. Kelgusida bunday innovatsion resurslarni yanada takomillashtirish, ularni boshqa fanlar uchun ham yaratish va o'quv jarayoniga keng tatbiq etish maqsadga muvofiqdir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI | СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ | REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4884-sonli Qarori. <https://lex.uz/docs/-5085887>.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni. <https://lex.uz/docs/4545884>.
3. Mayer, R. E. (2009). Multimedia learning (2nd ed.). Cambridge University Press.
4. <https://drive.google.com/file/d/1UQKDYfqoNjHuPZp62t-yckVda-VMRXYC/view>.
5. Mayer, R. E. (Ed.). (2014). The Cambridge handbook of multimedia learning (2nd ed.). Cambridge University Press.
6. Hattie, J. (2009). Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. Routledge.
7. https://inspirasifoundation.org/wp-content/uploads/2020/05/John-Hattie-Visible-Learning_-A-synthesis-of-over-800-meta-analyses-relating-to-achievement-2008.pdf.
8. Kapp, K. M. (2012). The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education. John Wiley & Sons. <https://oceanofpdf.com/authors/karl-m-kapp/pdf-epub-the-gamification-of-learning-and-instruction-game-based-methods-and-strategies-for-training-and-education-download/>.

9. Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011, September). From game design elements to gamefulness: defining "gamification". In Proceedings of the 15th international academic MindTrek conference: Envisioning future media environments (pp. 9-15).
10. https://www.researchgate.net/publication/230854710_From_Game_Design_Elements_to_Gamefulness_Defining_Gamification.
11. Yakman, G. (2008). STEAM Education: An overview of creating a model of integrative education.
https://www.researchgate.net/publication/327351326_STEAM_Education_an_overview_of_creating_a_model_of_integrative_education
12. Муслимов Н.А. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларини касбий шакллантириш. Монография. – Т.: Фан, 2004. – 128 б.
13. Сайидахмедов Н. Янги педагогик технологиялар. – Тошкент: Молия, 2003. – 172 б.
14. Begimkulov U.Sh. Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. Monografiya. -T.: Fan, 2007.
15. Қўйсинов О.А. Касб таълими йўналиши бакалавр ўқитувчиларни тайёрлашда мустақил таълимнинг илмий - методик асослари. Пед. фан. номз. илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. – Т., 2008.
16. Садикова Ф.М., Хошимова.А. Олий таълим муассасаси талабаларининг мустақил таълимлари самарадорлигини ошириш бўйича методик қўлланма // Услубий қўлланма. Тошкент, ТИМИ 2009 йил.
17. Qadirova R. J., Mustaqil ta'limni tashkil qilish metodlari // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, vol. 2, no. 3, 2022, pp. 507-513.
18. Маматкулов С. Мустақил таълим: тадқиқот, хорижий тажриба ва тавсиялар. Методик қўлланма. – Тошкент: "Sano-Standart", 2023. – 32 б.
19. Muratov X.X. Tasviriy san'at. Mustaqil ta'lim. Elektron o'quv qo'llanma (O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil 29-maydagi 232-sonli buyrug'i, 232-356-raqamli guvohnoma). <https://fineart.cspu.uz/2024/15/>.

MUALLIF HAQIDA MA'LUMOT [ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ] [AUTHORS INFO]

✉ **Muratov Xusan Xolmuratovich**, dotsent [**Муратов Хусан Холмуратович**, доцент], [**Muratov Xusan Xolmuratovich** associate professor]; manzil: Chirchiq shahri, Amir Temur ko'chasi 104 uy, [адрес: Город Чирчик, ул. Амира Темура 104], [address: Chirchik city, 104 Amir Temur St.]